Årsberetning 2025

Dansk Ledningsejerforum (DLF):

Er et fælles samarbejdsorgan for ledningsejere, der har til formål at fremme samarbejdet blandt ledningsejere, mellem ledningsejere og offentlige myndigheder og andre organisationer.

Fremmer brug af fælles retningslinjer og udøver oplysningsvirksomhed til gavn for ledningsejere og samfundet som helhed i forbindelse med etablering og drift af ledningsanlæg.

Dette samarbejdsorgan skal samtidig fungere som en kontaktmulighed for diverse eksterne samarbejdspartnere med henblik på behandling af forespørgsler mv.

Desuden vurderer og kommenterer samarbejdsorganet på eget initiativ lovforslag, normer osv.

Medlemmer af Dansk Ledningsejerforum:

Medlemmerne er repræsenteret via deres brancheforeninger, bortset fra TDC net. Dansk Ledningsejerforum repræsenterer direkte og indirekte ca. 4.500 ledningsejere, der i runde tal fordeler sig således:

TDC NET:	Gasselskaber:	El-selskaber:	Spildvands-selskaber:	Fjernvarme-selskaber:	Vandselskaber:	Antenneforeninger:
1	5	40	70	400	1850	2000

Organisation

Dansk Ledningsejerforum består af et Fællesudvalg og de to faggrupper:

- LER & DATA
- Forebyggelse af graveskader

I Fællesudvalget drøftes emner af overordnet karakter, og Fællesudvalget koordinerer og uddelegerer opgaver til faggrupperne. Faggrupperne kan også tage sager op på eget initiativ.

Fællesudvalget kommunikerer gennem egne organisationer og via Dansk Ledningsejerforums hjemmeside, https://www.dansk-ledningsejerforum.dk. På hjemmesiden findes oplysninger om foreningen samt materiale fra faggrupperne. Endvidere kan medlemmer af udvalg og faggrupper finde referater mv. på den lukkede del af hjemmesiden.

Opdateret organisationsplan er indsat som bilag sidst i dette dokument. Her er endvidere vist hvilke eksterne arbejdsgrupper og udvalg, som Dansk Ledningsejerforum er repræsenteret i. Desuden er navne på repræsentanterne i Fællesudvalget anført.

Fællesudvalget

Fællesudvalget er det samlende udvalg i Dansk Ledningsejerforum (DLF), og der afholdes normalt 4 møder om året i dette forum. Her involverer udvalget sig direkte i enkelte emner/sager og uddelegerer andre sager til de relevante faggrupper. Der afholdes hvert eller hvert andet år et seminar (temadag), hvor Dansk Ledningsejerforum tager aktuelle emner op til drøftelse mellem alle arbejdsgruppernes medlemmer.

2025 har været præget af aflysninger. Temadagen i 2025 var oprindeligt planlagt til afholdelse i juni 2025, men det besluttedes at flytte Temadagen til september 2025. Det viste sig at være et dårligt tidspunkt for afholdelse af et heldagsarrangement, idet tilmeldingerne var sparsomme og tilbagemeldingerne gav årsager i travlhed. Det blev derfor besluttet at skubbe Temadagen til marts 2026.
Der blev pga. ovenstående derfor kun afholdt 2 møder i Fællesudvalget i 2025, i hhv. april og november.

Fællesudvalget har i løbet af 2025 særligt drøftet følgende emner og sager:

1. **LER-graveskader**
   - "Konstruktiv dialog-hjemmel" i forhold til graveaktører, som ikke overholder reglerne og forvolder mange graveskader.
   - Fokus fra ledningsejersiden på at fastholde det helt grundlæggende formål med LER = at beskytte nedgravede ledninger mod graveskader – ikke fortabe sig for meget i andre aspekter af hvad man også kunne bruge LER til
   - Et ønske om en graveskade-app som kunne hjælpe med at få et mere retvisende billede af antallet af graveskader og få dem håndteret bedre end ellers.

2. **GIA**
   - Inden april-mødet: Møde i Vejdirektoratet om Gigabit-forordningen og koordinering af projekter – Vejdirektoratet ønsker fælles regler for alle forsyningsarter og ikke særlige regler for eksempelvis fiber alene. Gas var også inviteret – MEN der kommer noget, som vi skal være opmærksomme på. Blandt andet med henblik på at kunne koordinere samgravning – også bygningsintern regulering. Deltagelse i møde i Vejdirektoratet som en del af november-mødet.

3. **MLER**

   - **Høringssvar**
     DLF udsendte fælles høringssvar til høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om Ledningsejerregistret i oktober 2025.

   - **Sag om privat stikledning**
     Sekretariatet modtog i løbet af sommeren en henvendelse fra en entreprenør, som havde en oplevelse i LER, som de godt kunne tænke sig at vi drøftede.
     Entreprenør laver en LER-søgning på et gravearbejde, der ligger tæt på et kraftvarmeværk.
     Gravefolkene bliver stoppet undervejs i arbejdet af en indigneret ejer af kraftvarmeværket, som mener at de graver forkert ift. værkets kabler.
     Problematikken opstår, da det viser sig at den LER-søgning, som gravefolkene har lavet, ikke er fuldstændig, men efterfølgende er blevet opdateret af kraftvarmeværket, efter at gravearbejdet er gået i gang.

     Drøftelserne gik på:
     - En del af moderniseringen i LER, er at der skal ske en henvendelse til en graveaktør, hvis der er nye tiltag i det tegningssæt, som der er søgt i.
     Der bør ligge en pligt til orientering.

     - Systemet burde kunne sættes op, således at ændringer i datasættet i polygonen kommunikeres til de graveaktører, der har søgt, også historisk.
     Burde skrives ind i bekendtgørelsen, at det skal medtages.

     - En del af problematikken i den aktuelle sag, er at der muligvis er tale om en stikledning – en kraftig

stikledning dog – og disse skal ikke medtages tegningssættet. Det er netop en del af problematikken, at der kan ligge potente stikledninger, der bør medtages.

Nøjagtighedsoplysninger på ledninger
- Uhensigtsmæssigt at vejledningsklasserne var for dårlige. Anbefalede guidelines. Teknik-udvalg; forsøgt at pushe ud, bedre nøjagtighedsklasser. Fik svaret, at det kunne man ikke arbejde med. Så mister LER værdi, implementeret med 2.0-version. Ikke hensigtsmæssigt. Står i LER-loven, at man skal give den datakvalitet som man har. Lyder til at den kommer til at leve lidt mere.

- Ikke kun indmålingsnøjagtigheder, flere parametre, ikke så simpelt. Typer af ledninger der skal defineres. Mere end bare at nøjagtighedsmåle.

- Svært at bedre data på noget, der er dårlige data på.

- Gps-indmålt siden slut 90'ere, så data er der. Nyt GIS-system, nye og bedre nøjagtighedsklasser.

- Har haft det oppe at vende i LER & DATA. Ligger mange forskellige ledninger og de bløde ledninger kan blive skubbet og derfor ligger de ikke nødvendigvis som tegninger foreskriver og hvem har ansvaret?

- Nye anlæg; 1 meter. Ikke herre over sideflytninger.

- Forskel mellem bløde og hårde ledninger i lovgivningen.
- Kommer nok aldrig udenom problematikken.
Også en jurating.

- Arbejde i fokusgrupper. Bekendtgørelse siger umiddelbare oplysninger, så må det påvises. Skal påvise inden for 5 dage, men så længe venter graveaktører sjældent.

- Alle eldata før 2023 fik registreret nøjagtighedsklasse på mere end 2 meter.
Alt er jo målt ind, så derfor er det ikke godt nok at data er så usikre. Har ikke behov for centimeternøjagtighed, men større nøjagtighed end "mere end 2 meter".

- 1 meters unøjagtighed er til at arbejde med.

- Synspunkter videregives til MLERregi, hvor det allerede er et emne.
Er den GPS-indmålt, bør man kunne få bedre nøjagtighedsmåling. Men man har valgt teknologineutralitet. Ansvar for oplysningernes nøjagtighedsstatus.

LER & DATA

- Faggruppen LER & DATA skal følge udviklingen inden for fagområdet og om muligt koordinere og præge den til fælles bedste for ledningsejerne.

- Faggruppen skal udveksle erfaringer og fremme vidensniveauet inden for fagområdet hos ledningsejerne.

- Faggruppen skal søge at udvikle og koordinere fælles retningslinjer til fælles bedste for ledningsejerne inden for fagområdet. Desuden fremme retningslinjernes brug hos ledningsejerne.

- Faggruppen er ledningsejers tværgående kontakt til fagområdet.

- Faggruppen skal via hjemmeside formidle anbefalinger.

- Faggruppen skal repræsentere Dansk Ledningsejerforum i relevante eksterne udvalg, arbejdsgrupper og lignende.

LER & DATA afholdt 1 møde i 2025 med emnerne:

- Workshop hos LER lidt grundigere drøftet i gruppen. DRØFTELSE af udlevering af stikledninger gennem LER; udlevering på 'skematisk vis' fra Radius
- Bunder i både ejerskabsforhold og i et ønske om at undgå graveskader (og for at undgå mere vidtgående krav herom) – skematisk sammenkobler gadeskabe med bestemte aftageradresser.
- Vise på ledningsoplysninger hvilke adresser der er koblet til hvilke gadeskabe, hjælper graveaktørerne rigtig godt på vej.
- Vandstik løber aldrig i offentlig vej "på langs", som det kan være tilfældet med tele og data. Vandstikledninger på privat grund ejes altid af kunden selv.
- Problematikken knytter sig til private stikledninger i offentlig vej og oplysninger om disse.
- Ingen krav til hvilke nøjagtighedsklasser, der skal angives – alene at der skal ske en angivelse.
- BØR vi – i DLF – få rykket på at melde en holdning ud på dette punkt – blandt andet for at undgå en rigid udmelding oppe-fra. DET er nok mest et bagudrettet problem da ny-indmålinger er noget mere nøjagtige.
- Om antallet af ledninger i traceet og antal tom rør på tilsvarende vis.
- Om "slør" i nøjagtighed og vundne sager (Radius).

Forebyggelse af graveskader

Faggruppens formål er:

- At begrænse graveskader på kabel- og ledningsanlæg gennem information og samarbejde mellem ledningsejere, entreprenører samt udøvere af gravearbejder.

- At udveksle erfaringer fra det forebyggende arbejde, samt drøfte og udvikle mulige fælles initiativer også over for projekterende og AMU-skolerne.

- At skabe en ensartethed i information og informationsmaterialer fra de respektive ledningsejere til de udøvende af gravearbejder.

- At gøre gruppens arbejde, formål og logo kendt for udøvere af gravearbejder ved hjælp af information og fælles initiativer.

- Faggruppen refererer til Dansk Ledningsejerforums Fællesudvalg.

Faggruppen Forebyggelse af graveskader afholdt 1 møde i 2025 med emnerne:

- Kontroludvalget for styret underboring gennempresning (no dig) – DLF har én åben plads stående. HAR DLF en person, som kan træde ind på pladsen?

- Nu hvor uddannelsen er kommet i en gænge i regi af meget DI / Learnmark så er den store del taget af bordet

- Om lovgivning mv. for området også er i det udvalg

- DS475 og konkrete virkemidler når ledninger ligger "i vejen" for hinanden – det savner vi fra vores område

- Er et problem også for os og måske behov for en skærpelse af DS475 og vejledninger

- Om de modstridende interesser og hensyn ved hvor stort arbejdsområde den enkelte ledningsart kan "forlange" og hensynet til hvor stor en del af vej-bredden, vi skal inddrage

- om genindbygning af materialer for at spare på jomfruelige ditto

- Holde skarpt øje med DS475 og eventuelle genåbninger af den for at få DLF-synspunkter ind i en eventuel gennemskrivning.

- Vi har mange møder med Vejdirektoratet omkring miljøvurderinger ved omlægninger af ledninger i forbindelse med vejomlægninger/nybyggerier – FÅ ledningsejerne med ind i en "fælles miljøvurdering" – kunne være [måske undtagelser for tele] – OVERVEJE om det er en DLF-opgave?

No-Dig ordningen

DLF er repræsenteret i DI Byggeris No-Dig ordningen v/Jonas Hasselbalch Larsen.

No-Dig ordningen er en kontrolordning under Dansk Byggeri for styret underboringer. Kontrolordningen skal sikre at de udførende til hver en tid opfylder de standardbetingelser og procedurer som er opstillet i kontrolordningen. Ud over DLF har en række andre forsyningsvirksomheder repræsentanter i kontrolordningen.

JUC Netværk om gravearbejder & Ledningsskader

DLF er aktuelt ikke repræsenteret i dette netværk som følge af en beslutning om at sætte dette på pause indtil videre. Deltagerne i netværksgruppen er primært ledningsejere, entreprenører, SDFI, rådgivende ingeniører og ledningsadvokater.

Der afholdes 4 årlige møder i netværksgruppen. På møderne drøftes bl.a. aktuelle domme og afgørelser omkring gæsteprincippet, ledningsdeklarationer, ansvar for graveskader og afgørelser, LER 2.0 mv.

Medlemskabet giver DLF mulighed for at opbygge et stærkt netværk til de øvrige brancheaktører.

https://juc.dk/produkter/netvaerk-i-gravearbejder-og-ledningsskader

Dansk Ledningsejer Forums organisationsplan 2026

Dansk Ledningsejer Forum - Organisationsplan 2026

	Fællesudvalg		Forebyggelse af graveskader		LER & DATA	
Elnet/fibernet	Mikkel Vesterbæk	Green Power Denmark	Finn Thulin	Cerius Radius		
TDC	Jonas Hasselbalch Larsen	TDC NET	Jonas Hasselbalch Larsen	TDC NET	Jonas Hasselbalch Larsen	TDC Net
Gas-distribution	Johnny Lauridsen	Evida	Mette Harder Nørgaard	Evida	Johnny Lauridsen	Evida
DANVA	Lars Gadegaard	DANVA	Malgorzata Nygaard	Evida	Lars Gadegaard	DANVA
Fjernvarme-værker	Jens Christian Nielsen	Dansk Fjernvarme	Gunnar M. Nielsen	FDA	Mette Rude	Kredsløb
Vandværker	Anna Okkerlund Brahe	Danske Vandværker	Henrik Hassing	Nordkabel A/S	Anna Okkerlund Brahe	Danske Vandværker
Antenne	Steen Christensen Gunner M. Nielsen	FDA	Kim Gravill	VEKS	Gunner M. Nielsen	FDA
			Morten Lymark	VEKS	Lars Bang	Nord Energi Teknik

No-Dig	Jonas Hasselbalch Larsen	TDC Net
LER Følgegruppe	Thor Gerner Nielsen	Cerius Radius
Vejregelråd (VD)	Jonas Hasselbalch Larsen	TDC Net
JUC-netværk		

ERFA-gruppe om gæsteprincippet
Evida
Cerius Radius
HOFOR
Dansk Fjernvarme
Danske Vandværker
Green Power Denmark
Energinet
FDA
TDC Net
N1